

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 109:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

INHOUD: Hoofdart.: De beslissende strijd der kerk, 4.
— Uit de Schrift: De lastering van den Naam, 2 (Mt 12:24, 31). — Kerkelijk leven: Mr Dr Willem v. d. Bergh, 1. — „Doleerend“. — Terugtocht onder rookgordijn. — Kalamazoo-Meppel — „Nog eenmaal“. — Gedicht. — Op en om 't kerkplein: „Niet in 't zand schrijven als 't

stormt. — Pop. Wetensch. Schetsen: Tusschen Kuyper en Barth, 3. — Vakwetenschap en Praktijk: De stad der toekomst, 4 slot. — Lit. en Kunst: Het doel gemist. — Zend. en Ev.: Kleeding-, verband-, en zespactie Soemba. Groninger Brieven. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

ken²¹⁾. Voor het op elkander tucht oefenen voelden de Korintheërs niets. Dat verdroeg zich niet met de „vrijheid“, welke ieder mensch voor zichzelf mocht en moest opeischen. Tucht veroorzaakte bovendien allerlei wrijving en moeilijkheden, waarvoor men zich zorgvuldig wilde hoeden²²⁾. En als men ondanks alles toch in moeilijkheden raakte, wel, dan liet men de zaak zonder meer en kort en goed door den wereldschen rechter uitzoeken. Dan was men er van af!²³⁾ Op grond van de „kennis“ loochende men voorts, dat een opstanding des vleesches mogelijk was. Hoe zou een terugkeer uit het rijk der dooden mogelijk zijn? En met welk lichaam kon een doode herrijzen?²⁴⁾ Trouwens, de „geestelijke“ menschen zouden niet sterfen! Ze mochten het genieten om eenmaal door Gods almacht verheerlijkt te worden. En dan zóó, dat zij, die door Christus waren geroepen en in Hem gingen gelooven hier en nu en dan precies zooals ze waren in het eeuwige leven zouden ingaan²⁵⁾.

Het spreekt bijna vanzelf, dat de kennisverheerlijking en de autonome levenshouding, welke in de gemeente van Korinthe werden gevonden, ook een eigen specifieke tactiek en politiek t.o.v. de haar omringende joodsche en heidensche wereld te voorschijn riep. Het ging er bij deze Korintheërs om voor de kerk een veilige, zoo mogelijk gerespecteerde positie in de wereld te veroveren. Zij kon zich deze gemakkelijk verwerven door hun „vrijheid“ te gebruiken voor het openen van een onbelemmerd verkeer op sociaal en politiek gebied met allen die „buiten“ waren. Zij moest voorts tegen de heidensche wijsheid opbieden door in plaats van de verkondiging van het evangelie des kruises, haar „theologie“ te propageeren, die het leven der menschen zinvol maakte, omdat ze dat ophef tot de hooge kennis Gods. En van de belofte van Jezus Christus, de hoop der heerlijkheid, moest zij dat afnemen wat het toetreden tot haar gemeenschap voor Grieken zoo bij uitstek moeilijk maakte, n.l. de opstanding des vleesches en de verwachting van een onvoorstelbaar hiernamaals.

Zie, het zijn enkele domineerende trekken, welke het leven van de gemeente van Korinthe kenmerkten. Paulus typeert het met anijndende scherpte, ja, zijn woorden zijn bijna sardonisch, als hij ze op deze wijze te lijf gaat: Wat hoor ik? Zijt gij reeds verzadigd en rijk geworden? Hebt gij u zonder ons, zonder de apostelen en de evangelisten, reeds tot koning gemaakt? Ach, was het maar waar, dat gij koning geworden waart! Dan zouden ook wij wel tegelijk met u koning zijn geworden! Wij, apostelen, zijn er evenwel geheel anders aan toe dan u! Het schijnt mij zelfs toe, dat God aan ons, apostelen, de laagste plaats in deze wereld heeft aangewezen, n.l. die van ten doode gedoemden. Wij zijn immers een schouwspel geworden voor wereld, engelen en menschen. Gij meent, dat gij zeer verstandig zijt in Christus. Wij evenwel zijn dwaas om zijnen wil. Gij voelt u zeer sterk, wij zeer zwak. Gij zijt in aanzien, wij zijn niet in eere..... wij zijn als het uitvaagsel der wereld geworden, als aller voetveeg, tot op dit oogenblik toe!²⁶⁾

Dit is, met enkele ruwe lijnen geschetst, het beeld van de jonge kerk van Korinthe, zooals zich dat in de brieven van Paulus aan de Korintheërs voor ons aftekent. Het is het beeld van een kerk waarin alles kraakt en schudt en die, naar den mensch gesproken, spoedig moet neerstorten. En waarin Paulus een strijd voert op leven en dood.

C. V.

De beslissende strijd der Kerk (IV)

HOOFDARTIKEL

Maar deze verwerping van de door Christus ingestelde en voortdurend gebruikte heilsorde was niet de eenige zonde der Korintheërs!

Ik wil op nog iets anders wijzen.

In de gemeente van Korinthe was geleidelijk het ware geloof vergroeiend en ontlaard tot iets geheel anders. Paulus striemt het in hen, dat zij een bepaalde „wijsheid“ zoeken in plaats van het geloof in, de geloofskennis van, den gekruisigden en opgestanen Christus, in wien de geloovigen zijn en die hun van God geworden is: wijsheid, rechtvaardigheid, heiligheid en verlossing.²⁷⁾ Het geloof, de geloofskennis is voor Paulus nooit een zelfstandig ding, een bepaalde kwaliteit, een zekere rijkdom, een religieus bezit van den geloovenden mensch. Neen, naar Paulus' evangelie woont Jezus Christus door het geloof in de harten der zijnen, komt de Heilige Geest in hen werken, wordt de verzoening door zijn bloed en de vernieuwing des Geestes hun toegeëigend, kortom krijgt Christus gestalte in hen. Aan het ware gelooven is daarom onlosmakelijk verbonden het radicale afzien van zichzelf en van alles wat men zoogenaamd is en heeft en kan en doet, om in niemand en niets anders te rusten en te roemen dan in Jezus Christus en zijn kruis.²⁸⁾

Maar in Korinthe's gemeente is deze paulinische geloofsprediking geleidelijk en geruischloos zoo ongeveer in haar tegendeel omgezet. De korinthische christenen werden al meer gefascineerd door de verbijsterende hoeveelheid „kennis“, welke hun in de prediking werd geschonken. In de prediking ging een nieuwe wereld voor hen open. Nu pas ging voor hen het licht op over hemel en aarde, over wereldbestand, wereldverloop en wereldeinde. Bovenal ontvingen zij daaruit een schitterende, oneindige, diepe Godsdeed. Om deze nieuwe kennis omtrent God was het hun nu vóór alles te doen. Geen grootscher, verheven, boeiender arbeid was er voor hen denkbaar dan het doorzoeken van de diepten Gods. Met behulp van hun in het grieksche cultuurleven getrainde denken trachtten ze door nieuwe begripvorming, syllogismen en abstracties steeds dieper in de mysteriën Gods door te dringen. Deze nieuw gevormde „kennis“, deze door middel van het in de prediking geboden kennismateriaal opgebouwde „theologie“, deze moeizaam verworven totaliteit van religieuze en ethische ideeën, was hun rijkdom, hun kostbaar, hun hoogste, hun eeuwig bezit. Ja, deze „kennis“ werd voor hen het centrale, het wezenlijke van hun christen-zijn. Ze maakte de bezitters daarvan tot „geestelijke“ menschen, welke ver verheven waren boven de wereld van allen dag en hun een aandeel verschafte in Gods genade. Toenemend en opgroeiend in deze kennis verhef men zich al meer boven het geschreven woord. Men moet boven wat geschreven is uitgaan, werd een van hun leuzen.²⁹⁾ Het Oude Testament, en evenzoo de simpele prediking van Paulus, waren in verband met die hooge „kennis“ slechts aanvankelijk onderwijs. Voor beginnelingen

zonder twijfel voortreffelijk en onmisbaar, maar toch op zichzelf nooit meer dan een poovere aanvang. Ideaal moest zijn en blijven de ver daarboven uitgaande rijkdom der geestelijke „kennis“, de ware „wijsheid“.

Maar deze hooge „kennis“ was niet alleen een schat op zichzelf. Zij was tevens ook het doeltreffende apparaat om tot het goede handelen te komen en het leven te vormen tot een schoon, harmonisch geheel. Met de „kennis“ was namelijk naar de overtuiging der korintheërs ook het juiste handelen en het goede leven als van zelf gegeven. Geleid door de „wijsheid“, daaruit door goede gevolgtrekking de norm voor eigen levensgedrag afleidend en daarnaar handelend, bereikte men uiteindelijk zonder twijfel zelfs de volmaaktheid. De man, die de „kennis“ bezat, de man dus die roemend instemmen kon met het trotsche, zelfverzekerde: wij weten dat wij de kennis hebben, was ook ten aanzien van zijn handelen precies waar hij wezen moest³⁰⁾.

Het grondbeginsel nu, dat de hooge kennis voor alle menschelijk handelen voorschreef, was het bekende: alles is mij geoorloofd, alles staat in mijn macht, in mijn exousia³¹⁾. En uit dit principe van de radicale „vrijheid“ deduceerde men dan vlot en consequent een reeks gedragsregels voor het veelvormige leven van elken dag.

Voorerst proclameerde men de volledige „vrijheid“ van den geestelijken mensch ten aanzien van het huwelijk. Deze mensch bezat de bevoegdheid, de exousia, een eenmaal gesloten huwelijk te verbreken³²⁾, maar ook om er een aan te gaan zelfs met de allernaaste bloedverwanten³³⁾. Voorts achtte men den omgang met een publieke vrouw zonder eenige reserve geoorloofd³⁴⁾. Hoe zou een „geestelijk“ mensch in het centrale van zijn wezen aangetast kunnen worden door wat hij in het „lagere“, „natuurlijke“ leven verrichtte? „Geestelijke“ vrouwen eischen, geheel in dezen stijl, ook „vrijheid“ voor zich op. En als teken van haar emancipatie verschenen ze in de vergadering der gemeente zonder hoofddoek³⁵⁾. Zooals van zelf sprak zag men verachtelijk neer op de afgoden en hun eeredienst. Afgoden waren immers niets! Maar omdat de afgoden „niets“ waren, was men in het minst niet huiverig het aan deze afgoden geofferde vleesch te eten en aan offermaaltijden deel te nemen³⁶⁾. Ieder moest voorts alleen om zichzelf denken. Men moest zich met alle kracht toeleggen op het cultiveren van eigen religieus beleven, speciaal door het jagen naar de reeds genoemde „kennis“ en het ontvangen en het hanteeren van bijzondere gaven als het tongenspre-

²⁹⁾ I Kor. 8:1. Paulus citeert hier een zin uit den door hem ontvangen brief van de Korintheërs. Daarin poneerden ze het: „wij weten, dat wij de kennis hebben“ als uitgangspunt voor het vaststellen van hun gedragsregels.

³¹⁾ I Kor. 6:12; 10:23.

³²⁾ I Kor. 7:1—9.

³³⁾ I Kor. 5:1.

³⁴⁾ I Kor. 6:15.

³⁵⁾ I Kor. 11:2—16.

³⁶⁾ I Kor. 8:1—13.

²⁷⁾ I Kor. 1:18—31.

²⁸⁾ Gal. 6:14.

²⁹⁾ I Kor. 4:6.

³⁷⁾ I Kor. 14:1—25.

³⁸⁾ I Kor. 5:1—13.

³⁹⁾ I Kor. 6:1—11.

⁴⁰⁾ I Kor. 15:12, 35.

⁴¹⁾ I Kor. 15:50.

⁴²⁾ I Kor. 4:8—13.